

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

I. post octauas Paschæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

rant tranquillitatem his maximè, qui in his rudimentis sunt ante imbuit
Dominus igitur Iesus Christus filij charissimi, det nobis omnibus, confer-
uet, & indes augeat suam pacem. Qui cum Patre & Spiritu sancto est be-
nedictus in secula, Amen.

DOMINICA I. POST OCTAVAS PASCHAE.

Epistola, prima Beati Petri secundo.

Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius. Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius. Qui cum malediceretur, non maledicebat. Cum pareretur non comminabatur: tradebat autem iudicanti se ipsum. Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum, ut peccati mortui, iustitia vivamus: cuius liuore sanati estis. Eratis enim sicut oves errantes, sed conuersi estis nunc ad pastorem & episcopum animarum vestrarum.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

AD imitationem nos hortari cupiens Christi beatus Petrus Apollolus, ob oculos nostros eiusdem statuit passionem. Nihil enim adeo nos ad imitationem Christi extimulat, quam eius passionis contemplatio. Illuc igitur nos inuitat, quo fructum illius capiamus. Itaque dicit Christus passus est pro nobis, vel vt peccata nostra nobis auferret, quomodo Ioannes dicit, *Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi:* Vel vt Deo nos Patri reconciliet. Cum enim adhuc inimici effemus, reconciliati sumus Deo per mortem eius: Vel vt gratia sua nos iustificet, ducens nos vt dux & legitur noster per vias iustitiae, quo ipse praecursor pro nobis introiit in aeternam haereditatem. Ideo sequitur, & dicit beatus Petrus: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, & imitandi praemonstrans formam, iuxta quam sequamini vestigia eius. Cuiusmodi, inquis, reliquit nobis exemplum **CHRISTVS**? Nempe tribulationum, non deliciarum, contumeliarum, flagellorum, dolorum, opprobriorum, spinarum, crucis, vulnerum ac mortis. Exemplum nobis reliquit humilitatis, patientiae, mansuetudinis, vt sequamur vestigia eius per viam, qua praecessit nos. Qui enim dicit se in Christo manere, debet sicut ipse ambulauit, & ipse ambulare. *Qui peccatum non fecit.* Neque enim vt Deus peccare potuit, & homo ab exordio incarnationis suae tanta est confirmatus gratiarum plenitudine, vt nequè nulli subiacere posset peccato. Nec est inuentus dolus in ore eius. Quod a discipulorum suorum quoque testimonio probatum est, dicentium? *Magister, scimus quia verax es & viam Veritatis doces.* Qui cum malediceretur à Iudeis, dicentibus illum daemone habere, & in principe daemoneum accipere daemona, potatorem esse vini & voracem, non maledicebat, sed pro malis bona, pro maledictione reddidit eruditionem & benedictionem. Siquidem in passione tanquam agnus coram tondeute se obmutuit.

Cum pareretur, non comminabatur occisoribus suis, quin potius pro eis ardentem ad Patrem orauit. Tradebat autem iudicanti se iniuste. Siquidem ex timore humano Pilatus, quem innocentem sciebat, & saepius pronuncia-

Ioan. 1.
Rom. 5.
Eph. 31.
Hebr. 6.

Ioan. 2.

Math. 20.
Math. 21.
Luc. 11.
Math. 21.

Eph. 31.

uerat, i
quem i
se iudic
hominu
sum, qu
endum
morte n
retexol
quoque
peccatis
riantur
peccatu
dicit, qu
tunc in
quidem
mus. Il
luit. Ille
citur, pe
conuerti
fidem &
rum vest
esse su
iuxta al
dillime
ipsum of

Ego
no
dib
suam ois
Neque er
dumitat
inueniet
ram, &
clandi, at
for bonu
zer ac so
flum, cu
solum ef
ere aut f
patoribu
stiuens i
Ego

VI

uerat, iniuste morti ad iudicauit. Iudæi quoque eum mortis iudicauerunt, atque inuis impertunus à Pilato, ut damnaretur, extorsere. Tradebat autem se iudicanti iniuste, quia patienter tulit, nihil resistens, sed permittens in se hominum malitiam, crudelitatemque sentire. Tradidit præterea semetipsum, quomodo scriptum est: Tradidit in mortem animam suam, ad obediendum placendumque Patri, qui propterea illum misit in mundum, ut sua morte mundum reconciliaret. Qui peccata nostra pertulit, quæ non rapuerat exoluens, in corpore suo super lignum crucis extenso. Quomodo Esaias quoque prædixerat: *Dominus posuit in eo iniquitatem omnium nostrarum*, ut nos peccatis mortui iusticie viuamus, id est, ut peccata nostra in nobis iramortiantur, ut ne vitia passionestque malæ quidem in nobis manifestentur, unde peccatum adhuc in nobis vitæ deprehendatur, sed serui inueniamur iudicari, quæ vitam suam in nobis manifestet. Ita que quoniam omnium portant iniquitates, sicut ovis ad occisionem ductus, ideo pro nobis doluit. Et ipse quidem vulnerabatur propter peccata nostra: nos verò eius liuore sanati sumus. Ille pro nobis peccatorum nostrorum poenas qui peccatum non fecit, luit. Ille soluit, nobis parcitur. Quia disciplina pacis nostræ, qua nobis paratur, peccata tamen puniuntur super eum. Eratis autem aliquando ante conuersionem, sicut oves errantes, gradientes per abrupta vitiorum: sed per fidem & charitatem nunc conuersti estis ad pastorem & episcopum animearum vestrarum, Dominum puta Iesum, qui pascit animas & corpora nostra, esseque super nos vigil, dum visitat nos. Quamobrem vocatur episcopus aut iuxta aliam literam visitator. Nam & in epistola ad Hebræos à Paulo reuerentissime vocatur sacerdos & pontifex, qui non hostias & munera, sed semetipsum obtulit pro nobis Deo.

Luc. 23.
Matth. 26.
Marc. 14.
Esai. 53.
Ioa. 1.
Esalm. 54.

Esai. 53.

Ibidem.

Ibidem.

Heb. 4. 5. & 8.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM
Dominica, Ioannis X.

Ego sum pastor bonus. Verba sunt hæc Christi de seipso loquentis, & ad nostrum profectum se laudantis. Qui enim laudibus non eget, nec laudibus sit sublimior aut maior, seipsum turo laudare potest, quo nobis suam ostendat maiestatem atque perfectionem. Verum nobis hoc non licet. Neque enim Christi omnia sunt nobis imitanda, præsertim ea quæ illi ex diuinitate conueniunt. Aut enim præteritam suam vitam cogitat homo, & inueniet plangendi atque dolendi nimiam materiam, aut meditatur futuram, & inueniet causam timendi. Nusquam igitur causa est seipsum laudandi, aut alienis consentiendi laudibus. Dicit itaque Dominus: *Ego sum pastor bonus*. Occasionem ad hæc verba veniendi narrat Ioannes, quod ante dixerat se ostium ouilis, & pastorem solum intrare in ouile ouium per ostium, cuius est voluntas seruare oves. Nam si per ostium non intrat, manifestum est eum esse non pastorem, sed furem: cuius est studium, non oves pascere aut fouere, nec ouium bonum querere, sed proprium. Deinde cunctis pastoribus seu prælatis & animarum rectoribus seipsum in exemplum conueniens in hæc verba quæ proposui, sermonem continuans, ait:

Laudibus eum nemo propriis contentere debeat. Ioan. 10.

Ego sum pastor bonus.

ZZ 2 In hoc

Pastores
quosnam hic
nominet
Carthus.

In hoc Euangelio Dominus noster Iesus Christus docere nos vult, eum qui curam suscipit animarum pastorem esse debere, non mercenarium, non sua querere commoda, sed animarum sibi creditarum pastum, eueclam, quietem, & incrementum, pro quibus periculis ac laboribus se exponere, in periculo oues non derelinquere, ne qua pereat ovis, ne infirmetur, ne aberret, ne denique seducatur, magna cura vigilare. Quod à nullo fieri pastore, nisi ab eo qui diligit oues, potest.

Ezech. 34.

Oves quomodo
sides hic dicantur.

Matth. 25.

Iam verò, si qui sunt qui pastoris habent officium, qui lac, lanam & reliqua quæ ex ouibus veniunt, commoda dumtaxat querunt, si oues iuxta Ezechielis sententiam non pascunt, sed semetipfos, si nullam curam impendunt gregi, & oues an pereant, an deuorentur, parvipendunt, hi non pastores, sed mercenarij sunt. Neque enim oues, sed ouium diligunt commoditates. Deinde subditos nominat Christus in hoc Euangelio oues, quia vult eos esse mites, innocentes, tractabiles, patientes, non se vindicantes, pastoris vocem per reuerentiam agnoscetes, eum audientes, sequentesque per obedientiam. Quare si rebelles, duri, litigiosi, inobedientes ac irruentes pastoribus fuerint, non oues certè, sed aut hædi, aut hirci, aut ceruè lupi dicendi sunt, à sinistris in iudicio condemnandi. In exemplum igitur boni pastoris seipsum Dominus Iesus constituit, dicens: Ego sum pastor bonus. Quod autem boni sit pastoris indicium atque officium, mox adiungit.

Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis.

Charitatis
regula quæ
dam sit vera.

Animam suam, id est, vitam suam morti exponit pro spiritali saluè animarum sibi creditarum. Hæc enim regula est charitatis, vt quod vilis est, semper exponatur pro digniori. Quod enim melius, preciosius, atque dignius est, pluri habendum est, quam quod vilius est. Propterea, cum omnes pecudes simul viliores sint vita hominis, fatius est omnes bestias morti exponere, quam vnus vitam hominis. Iterum quia vnus anima saluè præferenda est corporali vitæ multorum, ideo pastor suam debet potius vitam corporalem morti exponere, quam sinere vt anima aliqua pereat, si id potuerit cauere. Nemo enim, præsertim pastor, aut prælatus, aut pellem plus debet diligere, quam animam sui proximi, aut subditi.

Mercenarius autem & qui non est pastor, cuius non sunt oues propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oues, & fugit: & lupus rapit & dispergit oues.

Mercenarius
quæ hic vo-
cetur.

Mercenarius & qui non est pastor, id est, qui non pro amore diuino, sed pro temporali lucro oues pascit, vrpote cuius oues non sunt propriæ, sed operarius tantum est, laboris sui præcipuè mercedem querens, & ideo dilectionis affectum ad oues non habet: hic quomodo animam pro ouibus poneret, qui nollet pro his nummum expendere? Non est igitur pastor, sed mercenarius.

Verum diceret hic quis: Si oues significant animas gubernandi gregis Dominici, nullus erit pastor præter Christum, cuius oues sunt: propriæ, ergo omnes erunt mercenarij. Dicendam omnes bonos pastores eiusdem esse voluntatis, cum primo pastore pastorum, id est, cum Christo, quem plus amant quam seipfos: ideo etiam quæcunque diligunt, propter ipsam dili-

gunt, adeo ut quicquid ille amat, hoc ipsi diligunt propter ipsum quem in his diligunt, nec eadem aliter atque sua estimant, imo saepenumero plus quam sua diligunt. Hoc modo oves pastoribus bonis omnes sunt propriae. Mercenarius igitur a pastore distinguitur, quia pastor amat ovem, mercenarius vero mercedem. Mercenarius itaque videt lupum venientem, id est, Lupi qui hie dicantur. ni sine, siue haeretici, aut qui animas ad peccata seducunt, & eis male consulunt seu pervertunt: & dimitit oves & fugit. Fugit non locum mutando, Gregor. sed solatium, patrocinium atque defensionem non offerendo. Et lupus, diabolus, aut malus eius minister, rapit oves, id est, sibi subijcit. Tollit enim eas de possessione veri pastoris, & ab unitate gregis dispergit. Sed obijcitur Christum de ouibus dicere: *Non rapiet quisquam eas de manu mea.* Dicendum loan. 10. hoc Christum dicere de ouibus suis praedestinatis. Quas etsi ad tempus aliquod lupus rapiat, tamen, quia sunt verae oves, de faucibus illius tandem exiliunt, & ad ouile, hoc est, ad unitatem fidei ac charitatis reuertuntur. Itaque disperisionem ouium causa est, negligentia praelatorum. Quamobrem per Ezechielem Dominus loquitur: *Disperse sunt oves meae, eo quod non esset pastor.* Sapiens quoque ait: *Vbi non est gubernator, ibi corrumpit populum.* Ezech. 34. Prov. 11.

Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ouibus.

Causa, quare mercenarius gregem deserit, est, quia pastor non est, nec oves diligit. Si enim diligeret, non aliter eas quam quia Christi sunt oves in ipso, & propter ipsum diligeret, quo certe non iudicaret ad se nihil, sed multum, imo tantum pertinere de ouibus, quantum ad se pertinere novit. pastor quando fugere licet. fidelem esse Christi ministrum, a quo creditum sibi gregem accepit. Vide tamen hic quam expresse loquitur & distincte Dominus, instruens nos quando non liceat pastorem fugere, tunc scilicet, si deserit & relinquit oves. Nam si solus pastor persecutionem patitur & non oves, quae absque periculo sunt, & illis prouisum interea est de pastu per alium licet pastorem fugere, & fugiendo se in aliud tempus ad ouium profectum seruare. Hoc modo S. Athanasius Athanasius. fugit, & fuga sua plus fidei & Catholicae Ecclesiae profuit, quam si martyrium esset passus. Hoc modo Paulus quoque fugiens, in sporta demissus Act. 7. de muro in Damasco, se ad maximam frugem Ecclesiae seruauit. Dicit itaque 1. Cor. 11. Christus, mercenarium esse eum, qui relinquit oves, & fugit. Vbi enim non esset alius, qui Dominicum gregem pasceret, pastori fugere non liceret, ne oves fugiens relinqueret, & periculo exponeret.

Ego sum pastor bonus. Et cognosco oves meas, & cognoscunt me meae. Sicut nouit me Pater, & ego agnosco Patrem: & animam meam pono pro ouibus meis.

Ego inquit, sum pastor bonus, non ut ille qui non intrat per ostium, sed ascendet aliunde in ouile, utpote fur & latro, ad occidendas, non ad pasendas oves veniens, quia quod paulo ante hoc Euangelium legitur: *Ego veni, ut vitam habeant oves, & ut abundantius habeant.* Nec sum ut mercenarius, qui lupum venientem fugiens deserit oves, quia adeo cum ouibus persevero, ut animam quoque meam ponam pro ouibus meis. Denique ideo sum pastor bonus.

ZZ. 3.

bonus, quia cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ, propter assiduum visitationem meam. Cognosco, id est, diligo. Quos enim reprobat, non novisse dicitur. Et quos novit, adeo novit, ut eas in libro scriptos habeat vitæ. Ideo Moysi dixit: *Novi te ex nomine*. Fatuis autem virginibus dicit: *Nescio vos*. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem, id est, sicut amat me Pater, & ego amo Patrem: subaudi, ita ego nosco & diligo oves meas, & ipsæ amant me, cuius signum est quod sequitur? Et animam meam pono pro ovis meis, scilicet ex amore.

Et alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili. Et illas oportet me adducere, & vocem meam audient. Et fiet unum ovile, & unus pastor.

Alias oves præter eas, ad quas sum missus domus Israel, habeo. Vbi? Inter gentes scilicet, quæ item de numero ovium sunt mearum per prædestinationem æternam, tamen nunc sint lupi, quæ non sunt ex hoc ovili, id est, de synagoga Iudæorum. Et illas oportet me adducere, oportet, non per absolutam necessitatem, sed per immobile beneplacitum, adducere, hoc est, convertere per Apostolos meos, & per illustrationem Spiritus sancti. Propterea alibi dicit: *Multi venient ab Oriente & Occidente, & incumbent cum Abraham & Isaac & Jacob in regno celorum*. Et vocem meam audient, per Apostolos. Prædicatio enim Apostolorum vox erat Christi illis enim Christus loquebatur. Et fiet unum ovile, hoc est, ex duobus populis Iudæorum & gentium una fiet Ecclesia. Hæc enim Ecclesia una est, & unum corpus mysticum Christi, quod ab uno capite Christo gubernatur, uno Spiritu sancto vivificatur, una lege dirigitur, uno baptismo fonte purificatur, uno panerficatur, ab uno Patre regeneratur, ad unam patriam graditur, & sub uno vicario pastore, qui dicitur summus Pontifex, in terris regitur. Eam ob rem Christus lapis dicitur angularis, quoniam sicut in lapide angulari duo parietes iunguntur, ita in Christo tanquam in angulari lapide duo populi coniuncti sunt. De quo Apostolus inquit Paulus: *Ipse est pax nostra, qui fecit utraque unum*. Et unus pastor, universæ scilicet Ecclesie, ut non sit Iudæorum Deus tantum, sed & gentium. Hoc iam quidem impletum est, sed perfectissime adhuc implebitur circa finem mundi, quando post Antichristi persecutionem eiusdem perfidia per Enoch & Heliam detecta, universus converteretur mundus ad Christum. Videat autem nunc qui sunt animarum Pastores constituti, quam rationem sint reddituri pro grege sibi commisso. Animadvertant quam græve erit iudicium, his qui præsumunt. Expendant secum, an quispiam unquam suorum subditorum perierit sua negligentia, hoc est, ideo perierit, quod neglexerit illum, revocare, instruere, confortare, consolari, & quicquid Pastoris atinet officium, illi exhibere. Si negligentem se invenerit, gemat, & doleat, sciatque illius sanguinem de sua manu requirendum. Videat præterea ne scandalo quempiam lædat. Est enim positus in exemplum maxime gregi suo, cuius vita esse debet ut liber vitæ, ut quid liceat, quid non liceat, quid perfectum sit, aut imperfectum, ex illius contemplatione discatur. Non levis est vestra commissio Pastores, non facilis commissi iactura, nec vilis thesaurus, quem maxima sollicitudine

Exod. 11.
Matth. 15.

Marc. 15.

Matth. 2.

Esaiæ 18.
Matth. 21.
Lucæ 10.
1. p. 1.
Act. 4.
1. Pet. 2.
Ephes. 5.
Rom. 1.

Pastorū animarū quā in periculosis sitis.
Sapient. 6.

Ezech. 1.

Pastoris vitā quā debet esse exemplis.

VI
I

dine custodire vos oportet, cui tot pericula imminet, hostesq; insidiantur innumeri: & nihilominus huius ratio districta à vobis exigetur. Attendite igitur (vt Apostolus monet) vobis & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Pastores, Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo. Primum vobis maximè necessaria est humilitas, ne honor, potestas, externaq; dominatio vos in superbiam eleuet. Nunquam enim bene regitur, vbi superbia, auferè, & nimis imperiosè regitur. Necessè est vos coram subditis etiam frequenter humiliari, vbi fructus hoc animarum expostulat, & vbi subditi de vestra humilitate edificantur. Quarto enim maiores (scriptum est) humiliati te in omnibus. Sit tamen hæc vestri humiliatio huiusmodi, ne vilescat simul auctoritas. Deinde non obliuiscendum est multa vobis licere, sed nò omnia edificare. Quapropter potissimum quid animabus & conscientijs subditorum còueniat, quid illos videret, prospiciendum est, vt tantum ea licere permittatis, quæ animas non offendunt ouium. Est igitur summè vobis necessaria priuati amoris extinctio, ne vos ne etiam vestra, sed quæ animarum sunt, hoc est, quæ Dei sunt, tantum parè queratis. Nunquam enim ea, quæ animarum còmissarum vobis sunt, fideliter queretis, si plus æquo quæ vestra sunt, amatis. Tertio, opus est vobis continua oratione, non tam pro vobis, quàm pro ouibus creditis. Propterea omnia cum Deo, quæ circa subditos agenda sunt, ante tractetis, cum eiusdem consilio, & ad ipsius honorem cuncta statuentes. Quarto, opus est vobis vigilantia maxima & zelo, ne per remissionem vestram, aut nimiam indulgentiam disciplina & lex Domini prætermittatur, negligatur, aut aboleatur, & pereat. De hoc enim districtam estis Deo rationem reddituri. Magis autem vobis curandum est, vt quæ perierunt reformentur, quæ neglecta sunt restaurentur, & virtutum studia, exercitiaq; sancta reforescant. Nemo vestrorum subditorum in peccatis sinatur iacere, sed erigatur, si lapsus est moneatur, & si necesse fuerit corrigatur & compellatur. Seueritas hæc quomodo esse debet (ne contemnatur) matura, nane odiatur, sed fructum faciat, si etiam benigna, hoc est, videant at sentiant subditi hanc procedere de charitate, non de crudelitate. Itaque cuiusmodi esse debeat pastor. Gregorius Magnus docet, sic scribens in Pastoralibus: Oportet vt sollicitè metiri se studeat, quanta tenendè rectitudinis necessitate constringitur, sub cuius æstimatione populus grex vocatur. Sit ergo Prælati cogitatione mundus, actione præcipuus, discretus in silentio, vtilis in verbo, singulari compassione proximus, præ cunctis contemplatione superficialis, bene agentibus per humilitatem socius, contra delinquentium vitia per iustitiam zelum erectus, æternorum & spiritualium curam in exteriorum occupatione non minuens exteriorum sollicitudine non relinquens. Dominus noster Iesus Christus & pastoribus nostris hæc docet, nosq; bonis pastoribus dignos efficiat (peccata enim populi sæpe merentur, vt detur eis pastor non bonus) atque nos cum pastoribus nostris tandem ad pascha talibus, perpetuèq; amicitatis, introducat. Qui cum Patre & Spiritu sancto Deus est benedictus in secula, Amen.

Astor. 26.

Humilitas quæ pastoribus sit necessaria.

virtutes pastorum maximè quæ necessaria.

1. Cor. 6. Eccl. 3.

Amoris priuati extinctio pastoribus quæ necessaria.

Orationi quatenus pastores inclinare semper debeant.

Zelo quanto opus sit pastoribus.

Gregorius.

Pastor animarum quæ sit esse debeat.

Psalm. 94.

Pastores cur
quosdam vo-
lucis Chri-
stus esse ani-
matorum.

Psalm. 65.

1. Pet. 5.

Pascit nos
Christus
tripliciter.

Psalm. 114.

Genes. 1.

Deut. 1.

Psalm. 77.

Ioan. 6.

1. Reg. 17.

Daniel. 4.

Marc. 4.

1. Tim. 4.

Pauperibus
qui subueni-
endum.

Matth. 9.

Luc. 14.

Ego sum pastor bonus, Ioannis decimo, Christus Dominus noster pastor est noster, nos autem populi ueris & oues pasci uerum. Ipse reuera bonus est Pastor, & officium boni gessit pastoris. Nec solus tamen pastor est, sed alios quoque qui erga illum sunt oues, reliquis ouibus pastores constituit. Voluit enim quosdam sibi ad hoc pastorale officium ascire, qui retores secum, & sub illo essent animarum, omnia ad illius nutum ac regulam dirigentes. Non ut sine illis non pascat gregem suum, nec quod oues deserant ipse, si forte à pastoribus alijs deserantur, sed quia omnia per media facta congrua, & hominem uult humilitatis gratia subdi homini: ideo etiam homines imposuit nobis super capita nostra, puta prelatos, rectores, prepositos, episcopos, & pastores, quibus humiliter obediamus loco Dei, licet ipsi vice Dei pro nobis uigilant, nos dirigunt, pascunt, & ducunt, & arcunt. Iste igitur dicitur Dominus ipse princeps pastorum, qui pastores alios tanquam suos vicarios nobis ponit, & ipse pastoribus eisdem, & ouibus ipsum pastorem quoque constituit. Dicitur igitur Christus Pastor primo bonus, quia nos multipliciter pascit. Verum, quantum hic sufficit, de triplici tantum pastu dicamus. Primo pascit nos corporali cibo. Propterea Psalmista dicit: *Oculi omnium in te sperant Domine & tu das illis escam in tempore oportuno.* Paut parentes nostros in paradiso, concedens eis omne linguam fructiferum in paradiso ad edendum. Paut filios Israel caelesti manna in desertos, Paut Heliam, mittens ei coruos, qui quotidie ei ferret carnes. Paut Daniëlem in lacu leonum, adducens prophetam Abacuc, qui ferret prædium Daniëli multis miliaribus in B. bylonem. Hos horumque similes in ueteri & nouo testamento paut mirabiliter cibo exiguo, aut sine ullo cibo sibi electos reficiens, qui homines uniuersos pascit & reficit. Et quid dico omnia homines, cum pascat etiam bestias, volucres, orbemque uniuersum? *Responsum,* inquit, *uoluntaria carum, que neque serunt, neque metunt, neque congruant in heretico.* & *Pater uester caelestis pascit ea.* Nunquid ingrati iam erimus pastori huic nostro. De suo nos pascit non de nostro. Creauit nos, ut haberet, quos pasceret. Nam creauit mundum propter nos, ut esset quo nos pasceret, qui etiam sine ullo cibo nos pascere posset. Creauit nos, ut haberet in quos bonitatis eius infinita plenitudo emanaret. Quare igitur cum nihil in mundum intulerimus, sed omnia nobis à Deo inuenimus præparata, omnia nobis donata, claudimus viscera charitatis fratribus & proximis nostris, ut esuriant tibus illis nos comedamus, aut comedentibus nobis illi esuriant, quibus non communicamus de his que dona Dei sunt, & nobis collata sunt, non ut soli his utamur, sed nostris quoque participemus proximis? Nunquid soli habitabimus super terram? Nunquid nos plenitudinem eructabimus, & fratres nostros inedia & famem pati sinemus? Fili charissime, attende quanta facilitate tibi dederit præcepta Deus. Non tibi præcepit, ut omnia des, alij puta pauperibus, simulque tuum illis egeas, carneris ad perfectionem ambulantis id consuluerit, nec ut dimidium bonorum tuorum des pauperibus.

bus, sed hoc tantum, quod superest, vt des egeno. Cum tu iam satiatu fueris, quod superest, si Dominus quempiam miserit egenum, da illi: vt se ille quoque reficiat. Pro magno hoc beneficio accipe, si à te venerit à Deo missus egenus. Quem enim tu parvipendis egenum, hic est Christus quia in huius persona venit ad te Christus, à te petens & mendicans. Da igitur ei vel modicum de his, quæ ille tibi dedit. An putas tibi deficiet? Non potes deficere, quamdiu Christum pascis. Credis ne qui hodie tibi dedit, cras iterum dabit? Confide illi, quia & cras dabit. Noli timere anxius pro crastino. Nam vt

Luca 19.

Matth. 15.

Matth. 6.

Matth. 15.

Hoc enim sic omnibus, præcipuè tamen pastoribus est dictum, qui animarum præcium comedant, qui elemosynis pauperum saginantur. His enim non abster de Christi patrimonio licet viuere, quàm frugaliter, sobrie, & ad sustentationem sui corporis, nõ ad luxum & voluptatem. Quod si ita fuerit, pauca forent sacerdotia, pauca beneficia ecclesiastica, quorum vnũ non sufficeret vni, si computationibus, si comestationibus, si epulationibus, si denique suis (vt cum venia piarum aurium dicam) impudicitijs carere vellet, quin adhuc in pauperum, viduarum, orphanorum, peregrinorumque necessitates eroganda multa superessent. Iam verd quis luxu viuunt nimio, multa in preciosarum vestium vsum multa in epularum apparatus, multa in vinorum habendam varietatem, non pauciora ad inuilem familiam ad equos & canes præterea alendos, aliisque id genus multa (inter quæ ancillam cubiculariam computo) plurima sunt necessaria. Quare non vno, sed multis opus sit beneficij, donec quod pauperibus pijs est defunctorum testamentis legatum puta per Ecclesiarum ac collegiorum ministros erogandum, ad superfluos vsus profundatur, & impijssimè consumatur: imo donec miser prælati, infelicis plurium beneficiorum Canonici, aut sacerdotis ad sulphureos ignes anima cum ingenti dæmonum comitibus sollemnissimè deducatur. Non hæc filij in contemptum Cleri dicimus, nec in aliorum multorum bonorum ministrorum Ecclesie derogationem accipi volo, qui nobiscum has ineptias, moresque aliorum desendos odiunt, sed optarent, vt qui ex nobilibus, aut comitibus Clero velit sociari, ob pietatem ac sanctimoniam, non propter opes & turpem quæritum id fieret, sed vt clericus sobrie, pudicè, pijsque viueret. Porro si venationibus, scortationibus, epulationibus, ebrietatibus, computationibus, in militari & seculari habitu vacare voluerit, ad hæc malè suo patrimonio domi vtatur. Huiusmodi sacerdotia, beneficiaque ecclesiastica, quæ in alium sunt vsum, & alijs conferenda, sibi non vendicent, clerici statum (qui esse debet sanctimonia) suis corruptissimis moribus non inquinent, Dei plebem non scandalizent, nec in Cleri, ac religionis odium, vniuersa mala sua vita prouocent, minorique tandem damnatione inter prophanos, quàm in clero constituti, plectantur.

Patrimonio Christi quomodo videndum.

Clericorum quorundam voluptas & luxus quàm noxius.

A A A tur

VI

pastor
natus
or est
consti
reco
ulã di
delecta
a fact
m ho
expos
ur ipi
nt. lu
os tan
sep
no bo
ripiti
salim
e oppo
m tru
defor
De
eri se
bi di
onem
estati
berna
ic no
palec
ciam
mitat
m in
is do
urien
quib
no vt
foli
us, &
quam
alij
ante
uperi
bus,

Clericorum
quorundam
quàm deflor-
da deflor-
mias.

tur. Videre certe est in horum adeo multis, quod sanguineis lachrymis fo-
ret plangendum, puta tantam deformitatem, turpitudinemq; vt præfaret
videre mores pagani, quàm helluonum quorundam, qui in clero se re-
centent. De his loquor, qui (vt quondam cernere est) adeo perditè viuunt,
adeo iurant, adeo per sanctos execrantur, in quorum ore impudicitia, tur-
piloquium, gloriatio de peccatis suis (vt alia taceam) continuè versatur, vt
magis eligendum viro esses sensato, in statu Iudæ proditoris, aut Pilati,
quàm horum satraparum mori. Hoc, inquam, reprobis illis & malis sic
dictum, non bonis, nec statui cleri, aut sacerdotio propterea, qui sanctus
est, sit derogatum. Aduertendum est tamen & cauendum hic concionatori,
nec hæc in simplicem plebem effundat, vbi nullus sequitur fructus, sed vbi
loquendum est coram his qui nebulonum, aut helluonum magis vitam
ducunt quàm clericorum, id dicatur, vt erubescant.

Mores per-
uersos cleri-
corum non
imitandos.
Math. 23.

Ioan. 10.
Ouis pro-
prietates
imitabilis
quæ.

Vos quoque simul moneo filij, quo exemplis eorum malis non moue-
mini ad scandalum, nec faciliter eos, aut irreuerenter propterea, maximè
sacerdotes, tractetis, contemnatis, aut iudicetis. Habent iudicem suum, eor-
um vita vobis non est posita vt eam imitemini, sed eruditio Catholica.
Meminisse vos oportet, quòd Christus de scribis & Phariseis dicit: Quæ
vobis dicunt, facite: quæ autem faciunt, facere nolite. Mementote vos
comparatos ouibus, ideo condiciones bonorum ouium vobis vsurpate.
Ouis namque innocentiam habet, neminem lædit, neminem mordeat.
Patientiam quoque exhibet, nec clamat. Est denique ovis animal sobri-
um, & edulio non precioso sustentatur. Postremo multæ est utilitas.
Hæc omnia decent subditum, & bonum Christianum. Præterea, vt ovis
obedit, agnoscit quæ ac sequitur suum pastorem, sic vestrum est non in pa-
storis vitam (si mala est) liuido oculo intueri, sed eidem compati, & eum
excusare, quantum potestis, prouidentiam diuinam, qua vobis datus est
pastor, doctor & pater, attendere, & eius monita salubria reuerenter acci-
pere, illique propter diuinam ordinationem, vt præposito vestro hono-
rem impendere. Vbi si pastor bonæ ac sanctæ est vitæ, cum maiori est re-
uerentia tractandus & amore. Iuxta illud Pauli: *Qui bene præsumt, duplici bono-
re digni sunt.* Verùm de hoc satis.

1. Tim. 5.

Dixi Christum boni officium pastoris exhibere, qui nos corporali pa-
scit alimonia, nec tamen alimonia tantum nos fouet, sed alijs quoque cor-
poralibus beneficijs, puta amictu, potu, solatio, medicina, consilio humano,
atque omnibus in hac vita necessarijs. Nam vitam ipsam quis alius nobis
donat, quàm ipse Dominus Deus noster? Et quid de temporali hac vita est
mirandum, quando & maiora, & plura beneficia nobis contulit alia, puta
ab æterna nos damnatione eripuit, quòd suo nos corpore & sanguine ciba-
uit quòd pro nobis moriendo nos adoptauit, quòd denique regni caelestis
nos sibi fecit coheredes. Secundo Dominus Iesus pascit nos Dei verbo. Hæc
enim spiritalis est nostra alimonia & refectio. Sive autè hoc verbū sit præ-
dicatum, siue lectum, siue inspiratum, cibus est animarū. Vnde scriptum est:
Cibus est eis Dominus pane vitæ & intellectus id est, verbo Dei: Neque enim (vt
Saluator ait) *in solo pane viuunt homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei.* Sic
pastores gregem reficere debent Dei verbo. Quod Dominus promiserat olim.
Dabo.

Ezecl. 3.
Deut. 1.
Math. 4.
Lucæ 4.

DOMINIC. I. POST OCTAVAS PASCHAE.

374

Dabo, inquit, vobis pastores secundum cor meum, & pascent vos scientia & doctrina. In hoc genere pascendi, annumerandum quoque est, quod sanctissima sua vita & conuersatione nos Christus dum erudit, pascit. De quo intelligitur illud Psalmi: *Pascit eos in innocentia cordis sui.* Et quod in cena sua dixit discipulis, quando eorum pedes lauerat: *Exemplum dedi vobis, ut & vos ita faciatis:* quid aliud quam pascio seu refectio erat? Hoc modo pastores boni, non tam quam exemplo bono pascere suum debent gregem. Cuius Christus nos admonens: *Lucaat, inquit, lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui est in caelis.* Itaque quod ceperam dicere, Christus verbo Dei multipliciter nos pascit. Alium enim lamentis pascit poenitentiae, alium amoris lachrymis inebriat, alium reficit consolatione, alium spe ac desiderio confortat aeternae patriae. Nec extra eius pascua sunt, quos metu terret gehennae, quo vtiliter eos arceat ad quaerenda pascua vitae. Tertio, pascit nos sacramentali refectioe. Dedit enim nobis corpus suum in cibum, & sanguinem in potum. Secundo, est Christus Pastor bonus ex dilectione, quia animam suam ponit in mortem pro ouibus suis. Ipse enim dilexit & lauit oues suas in sanguine suo, & pro grege suo mori dignatus est. *Maiorem, ipse inquit, dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Hoc pastores eius vicarij, ubi necesse foret, pro saluanda anima quoque debent. Sed quotus est hodie, qui vno velit aureo animam a morte seruare, aut qui non minus curae seutristetur, si peccato mortali pereat anima, quam si argenteus illi perierit nummus? Huiusmodi sunt non pastores, ut Christus inquit, sed mercenarij, qui lac & lanam ouium quaerunt, non ouium salutem. Dominus noster Iesus Christus nos pascit, nos dirigat, nos protegat, nosque foueat sua gratia, ut inter suas mereamur oues numerari & haberi: qui est benedictus in secula, Amen.

Hierem. 3.

Psalm. 77.

Ioan. 15.

Matth. 5.

Ioan. 6.

Esaie 51.

Apoc. 1.

Ioan. 15.

Ezech. 34.

DOMINICA II. POST OCTAVAS PASCHAE, Epistola, prima Petri secundo.

*B*secro vos tanquam aduenas & peregrinos, abstinete vos a carnalibus desiderijs, quae militant aduersus animam. Conuersationem vestram inter Gentes habentes bonam, ut in eo quod destruant de vobis, tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis. Subiecti estote omni humanae creaturae propter Deum: Sive regi, quasi praecellenti: sive ducibus tanquam ab commissis, ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum. Quia sic est voluntas Dei, ut beneficietes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam. Quasi liberi, & non quasi velamen habentes malitia libertatem, sed sicut serui Dei. Omnes honorate, fraternitatem diligite, Deum time, regem honorificate. Serui subditi estote in omni timore dominis, non tantum bonis & modestis, sed etiam discolis. Haec est enim gratia in Christo IESU Domino nostro.

AAA 2 PARA